

A large, illuminated globe of the Earth is the central focus, showing the Americas. A person's silhouette stands in front of it, looking at a smaller globe on a stand. The scene is set in a dark room with dramatic lighting.

Інформаційно-психологічні операції в геополітиці

практикум для студентів-міжнародників

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 9 від 15 травня 2024 р.).

Рецензенти:

- **Карпчук Наталія Петрівна**, доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Волинського національного університету імені Лесі Українки
- **Кулик Сергій Михайлович**, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій Волинського національного університету імені Лесі Українки

Федонюк Сергій

Ф 32 Інформаційно-психологічні операції в геополітиці: практикум для студентів-міжнародників / С. В. Федонюк. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024. – Об'єм даних 0,84 Мб (1,4 д. а.).

Навчальне видання практичних завдань, що сприяють засвоєнню набутих знань, умінь і навичок у рамках нормативних освітніх компонентів “Інформаційно-психологічні операції в геополітичній ривалізації”, “Інформаційно-психологічні операції в міжнародних конфліктах” та аналогічних, у програмах підготовки бакалаврів і магістрів у галузі міжнародних відносин. Рекомендовано у поєднанні з навчальним посібником “Інформаційно-психологічні операції на геополітичній арені”.

Розраховано на використання в умовах змішаного навчання, із застосуванням електронних пристроїв та інтернету.

Зміст

Вступ.....	4
Завдання для аудиторного виконання	5
Практична робота 1. Зовнішні втручання у вибори США 2016 року.....	5
Практична робота 2. Аналіз медійних документів: ідентифікація та аналіз діяльності суб'єкта інформаційного впливу	9
Практична робота 3. Аналіз інформаційної війни: російська пропаганда проти України в контексті геополітики США	11
Практична робота 4. Аналіз методів російської інформаційної війни на історичних прикладах.....	13
Практична робота 5. Аналіз інформаційних операцій в контексті геополітичних конфліктів	15
Практична робота 6. Комплексний аналіз системи активних заходів: методи, імплементація та етичні виклики	18
Практична робота 7. Ідентифікація операцій впливу	20
Додаткові теми для самостійного дослідження та аналізу	24

Вступ

Це видання містить розробки практичних занять для студентів-міжнародників, що вивчають особливості інформаційно-психологічних операцій у контексті міжнародних конфліктів і геополітичної ривалізації. Розвиток конкурентних компетентностей для майбутньої професійної діяльності у сфері стратегічних комунікацій забезпечується використанням методів, що дають змогу ефективно опрацьовувати значні обсяги інформації, аналізувати документи у світлі найбільш актуальних викликів у сферах міжнародних відносин та безпеки.

Завдання спираються на реальну фактичну основу з недавньої історії та сьогодення. А для глибшого розуміння деякі з них містять описи, коментарі та приклади виконання.

Для самооцінювання досягнутих результатів наприкінці кожної практичної роботи наведено перелік очікуваних результатів навчання за рівнями когнітивного навантаження, відповідно до таксономії Б. Блума: знання (*Cognitive Domain — Knowledge*); розуміння (*Cognitive Domain — Comprehension*); застосування (*Cognitive Domain — Application*); аналіз (*Cognitive Domain — Analysis*); синтез (*Cognitive Domain — Synthesis*); оцінка (*Cognitive Domain — Evaluation*).

Пропонуємо також ознайомитися з текстом посібника “Інформаційно-психологічні операції на геополітичній арені”, — більшість завдань адаптовано до наведених у цій книзі прикладів та пояснень. Читач посібника знайде також додаткові питання й завдання, розроблені з урахуванням різних рівнів когнітивного навантаження.

Цей практикум створено відповідно до концепції змішаного навчання із використанням системи керування MS Teams/SharePoint, що використовується у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Тому студент знайде тут посилання на засоби як індивідуальної, так і командної роботи над завданнями, отримання додаткової інформації у рамках відповідних електронних курсів освітніх компонентів.

Для тих, хто прагне досягти більше — практикум містить також перелік реальних прикладів для самостійного опрацювання. Після виконання практичних завдань для аудиторної роботи ви можете в інший час провести аналіз наведених прикладів і запропонувати розв’язання пов’язаних із ними проблем і викликів.

Також пропоную вам поділитися думками щодо цього видання на адресу: Sergii.Fedoniuk@vnu.edu.ua.

Завдання для аудиторного виконання

Практична робота 1. Зовнішні втручання у вибори США 2016 року

Мета: Аналіз методів втручання та розробка стратегій протидії.

РОЗШИРЕНЕ ЗАВДАННЯ

- Провести глибокий аналіз методів втручання, використаних Росією у президентських виборах США в 2016 році, та розробити відповідні стратегії протидії.

Для виконання цього завдання ви можете об'єднати зусилля з друзями і розподілити обов'язки в рамках командної роботи. У такому разі скористайтеся [ПРОСТОРОМ ДЛЯ СПІВПРАЦІ](#) (для студентів, що вивчають цей курс у відповідному класі TEAMS).

Етапи виконання:

1. Дослідження джерел (УВАГА! Під час виконання цього етапу завдання допускається використання штучного інтелекту):

- Проаналізуйте звіт [Assessing Russian Activities and Intentions in Recent US Elections](#) (Office of the Director of National Intelligence (ODNI)) від 6 січня 2017 року, що містить оцінку втручання росії у вибори.
- Вивчіть доповідь [Report On The Investigation Into Russian Interference In The 2016 Presidential Election](#) (Special Counsel investigation (2019)) про розслідування втручання Росії, підготовлену Робертом Мюллером.
- Ознайомтеся з аналізом впливу російських кібероперацій і фейкових новин на вибори в дослідженні RAND Corporation [The Russian "Firehose of Falsehood" Propaganda Model Why It Might Work and Options to Counter It](#)

2. Систематизація методів втручання:

- Створіть таблицю, в якій опишіть різні методи втручання, зокрема кібератаки, пропаганду в соціальних мережах, створення фейкових аккаунтів та інше.
- Визначте мету кожного методу та його вплив на виборчий процес.

3. Розробка стратегій протидії:

- Запропонуйте конкретні напрями дій для урядових та недержавних організацій, які можуть застосовуватися для протидії подібним втручанням.
- Обговоріть можливість міжнародної координації та механізмів протидії спеціальним інформаційним операціями.

Форма таблиці для систематизації методів втручання:

Метод втручання	Опис методу	Мета втручання	Вплив на вибори
Кібератаки на сервери	Наприклад, злам серверів Демократичної партії	Дискредитація кандидатів	Зміна громадської думки
Пропаганда в соцмережах	Створення і розповсюдження фейкових новин	Поширення дезінформації	Вплив на виборчі уподобання
...

Завдання для спільної роботи студентів:

- Спільно розробити детальний план кампанії з інформаційної безпеки, спрямованої на зменшення впливу зовнішніх втручань на національні вибори. Включити пропозиції щодо освітніх програм, технічних інструментів захисту, а також міжнародної співпраці.
- Представити проект, обговорюючи запропоновані стратегії та методи їх реалізації.

Приклад виконання

Аналіз звіту спеціального прокурора Роберта Мюллера ([Report On The Investigation Into Russian Interference In The 2016 Presidential Election](#)), російське втручання у президентські вибори США 2016 року

Зміст звіту:

Том I: Російське втручання у президентські вибори 2016 року

Російська кампанія «Активні заходи» в соціальних мережах

Детально описує діяльність Агентства інтернет-досліджень (IRA) у проведенні кампанії в соціальних мережах, спрямованої на сіяння ворожнечі та вплив на політичний клімат США. Зусилля IRA почалися ще в 2014 році та посилювалися під час виборчого циклу, націлюючись на різні соціальні та політичні групи в США.

Російські хакерські та демпінгові операції

Описує хакерську діяльність російської військової розвідки (ГРУ) проти кампанії Клінтона, Комітету кампанії Демократичної партії до Конгресу (DCCC) і Національного комітету Демократичної партії (DNC). Ці операції передбачали крадіжку документів і їх поширення через такі платформи, як DCLeaks, Guccifer 2.0 і WikiLeaks.

Зв'язки російського уряду та контакти з кампанією Трампа

Розслідує численні зв'язки та взаємодію між кампанією Трампа та російськими офіційними особами чи посередниками. Хоча у звіті описані ці зв'язки, у ньому зроблено висновок, що недостатньо доказів, щоб підтвердити наявність змови між кампанією Трампа та російським урядом з метою впливу на вибори.

Том II: Перешкодження правосуддю

Встановлює правову та фактичну основу для розслідування потенційного перешкодження правосуддю з боку президента Трампа та його спільників.

Фактичні результати розслідування перешкодження

Деталізовано конкретні випадки, коли президент Трамп або його соратники могли брати участь у діях, які можна було б розцінити як обструктивні, класифіковані за різними епізодами.

Юридичні засоби захисту від застосування законів про перешкодження правосуддю

Аналізує потенційні засоби правового захисту, які можна аргументувати проти звинувачень у перешкодженні правосуддю, та оцінює їх застосовність.

Висновок

Надає узагальнений висновок, зазначаючи, що хоча розслідування не остаточно визначило, що президент Трамп скоїв злочин, воно також не виправдало його.

На основі аналізу документа визначено такі ключові методи і цілі впливу на виборчий процес:

Методи втручання

Соціально-медійна кампанія через Internet Research Agency (IRA)

Метод: Використання фальшивих облікових записів та автоматизованих ботів для поширення дезінформації та провокаційних повідомлень у соціальних мережах.

Мета: Сіяти розбрат серед американських виборців, підсилювати політичні розділення, зокрема з питань раси, релігії та прав на зброю. Підтримка кампанії Дональда Трампа та дискредитація Гілларі Клінтон.

Вплив: Збільшення напруги в американському суспільстві, вплив на політичні дискусії і можливо виборчі уподобання через маніпулювання громадською думкою.

Хакерські атаки та витік даних

Метод: Кібератаки на Демократичну національну конвенцію (DNC) і Демократичний конгресовий виборчий комітет (DCCC), викрадення документів і їх подальше розповсюдження через платформи, такі як DCLeaks, Guccifer 2.0, і WikiLeaks.

Мета: Підрив довіри до Демократичної партії, викриття внутрішніх конфліктів і негативних аспектів кампанії Гілларі Клінтон.

Вплив: Скандали на основі опублікованих документів могли вплинути на громадську думку і поведінку виборців, зменшуючи підтримку кандидатів від Демократичної партії.

Загальний вплив на виборчий процес

Ці методи російського втручання мали на меті викликати політичний хаос в Сполучених Штатах та зменшити довіру до виборчого процесу. Вони ефективно використовувались для впливу на політичні дискусії та переконання виборців у період перед виборами, створюючи перешкоди для нормального демократичного діалогу і потенційно впливаючи на результати виборів.

Метод втручання	Опис методу	Мета втручання	Вплив на вибори
Соціально-медійна кампанія через IRA	Використання фальшивих акаунтів і ботів для розповсюдження дезінформації та провокаційних повідомлень.	Сіяти розбрат, підтримка Трампа, дискредитація Клінтон.	Підвищення напруженості, вплив на політичні настрої.
Хакерські атаки та витік даних	Кібератаки на DNC та DCCC, викрадення та публікація документів через платформи типу WikiLeaks.	Підрив довіри до Демократичної партії, викриття негативу.	Скандали з документами вплинули на думку виборців.

Розробка стратегій протидії інформаційному втручанню

Конкретні напрями дій для урядових та недержавних організацій

Посилення кібербезпеки

Дії: Впровадження строгих стандартів безпеки для політичних партій та виборчих систем, регулярні аудити та стрес-тестування інфраструктури.

Організації: Міністерства внутрішньої безпеки, національні та місцеві виборчі комісії.

Освітні кампанії про медіаграмотність

Дії: Розробка та реалізація програм, що навчають громадськість критично сприймати інформацію, розпізнавати дезінформацію та фейкові новини.

Організації: Міністерства освіти, недержавні освітні організації, медійні платформи.

Співпраця з технологічними компаніями

Дії: Залучення компаній, таких як Facebook, Twitter, Google для виявлення та блокування дезінформаційних кампаній, покращення алгоритмів фільтрації контенту.

Організації: Федеральна комісія зв'язку (FCC), великі технологічні компанії.

Міжнародне законодавство проти кібервтручань

Дії: Розробка міжнародних угод, які криміналізують державно-спонсоровані кібератаки та дезінформацію.

Організації: Організація Об'єднаних Націй, Міжнародний кримінальний суд.

Міжнародна координація та механізми протидії

Створення міжнародної коаліції

Ціль: Об'єднання зусиль демократичних країн для координації дій проти крос-кордонних інформаційних операцій.

Спільна робота над ідентифікацією та нейтралізацією джерел дезінформації.

Методи: Регулярні зустрічі, спільні тренінги з кібербезпеки, обмін розвідданими.

Розробка уніфікованих стандартів

Ціль: Стандартизація методів захисту інфраструктури і даних, зокрема виборчих систем, на міжнародному рівні для зниження вразливості до зовнішніх атак.

Методи: Створення регулятивних рамок, які визначатимуть необхідні заходи безпеки та їх імплементацію.

Загальнодоступні ресурси та інформація

Ціль: Підвищення глобальної обізнаності щодо загрози інформаційного втручання та способів його виявлення.

Методи: Публікація звітів, досліджень, кейс-стаді про успішні стратегії протидії, доступних на багатомовних платформах.

Ці заходи спрямовані на створення комплексної міжнародної відповіді на виклики, пов'язані з державними інформаційними операціями, забезпечуючи як оперативну реакцію, так і довгострокову стійкість до інформаційного впливу.

Очікувані результати навчання:

1. Знання

Запам'ятовування даних: студенти ознайомляться з основними джерелами, які детально аналізують російське втручання у вибори США 2016 року, включаючи звіт ODNI та доповідь Роберта Мюллера.

2. Розуміння

Інтерпретація матеріалу: розуміти і тлумачити методи втручання, використані під час виборів, включаючи кібератаки, пропаганду у соцмережах, і створення фейкових аккаунтів.

3. Застосування

Використання знань в практичних ситуаціях: студенти застосують знання для створення таблиці, де описані різні методи втручання, їхні цілі та вплив на виборчий процес.

4. Аналіз

Розділення інформації на частини для детального розгляду: аналіз стратегії втручання, вивчаючи їх структуру та мотивацію за кожною дією, зокрема злом серверів та пропаганду в соцмережах.

5. Синтез

Створення нових ідей та інформаційних структур: студенти розроблять комплексні стратегії протидії, які включатимуть освітні програми, технічні інструменти захисту, та міжнародну співпрацю.

6. Оцінка

Критична оцінка та обґрунтування висновків: обговорення та оцінка запропонованих стратегій протидії для визначення їх ефективності та можливостей реалізації в контексті забезпечення інформаційної безпеки національних виборів.

Практична робота 2. Аналіз медійних документів: ідентифікація та аналіз діяльності суб'єкта інформаційного впливу

Мета:

Навчитися розпізнавати дезінформацію, пропаганду та маніпуляції, а також ідентифікувати індивідів, які можуть виконувати роль агентів інформаційної війни проти України та на користь інших держав, зокрема Росії.

Завдання

Аналіз контенту:

- Перегляньте додане відео та його текстову розшифровку (у доданому документі)
- Виконайте детальний аналіз контенту цього відео, виділивши основні меседжі та звернувши увагу на ймовірні результати впливу на цільову аудиторію

Відеозапис:

П... П...: ВСЁ! ХУДСШЕЕ РЕШЕНИЕ ПРИНЯТО! СУДЬБА ВОЙНЫ РЕШИТСЯ В МАЕ! Кэмерон в отчаянии, Пекин ликует.

11 квітня 2024

<https://www.youtube.com/watch?v=EEWFBBpyJuo>

Додаток:

Розшифровка контенту відео, україномовний переклад (посилання на документ TEAMS доступне студентам, що виконують це завдання):

<https://volnu.sharepoint.com/:w:/s/-952/EYc0q3Ra9lZEgkHUNeZeQZ0BQccOcVBxXWJoGZshDvkEnQ?e=kfhVrl>

Дослідження:

- Проведіть детальне дослідження щодо “П... П...”, використовуючи відкриті джерела, соціальні мережі, новинні сайти та наукові публікації. Зібрану інформацію використовуйте для аналізу можливих зв'язків з проросійськими націоналістичними рухами, участі у пропагандистських акціях та спробах впливати на політичну ситуацію в Україні та інших країнах.
- Проаналізуйте публічні виступи та публікації “П... П...”, особливо ті, що стосуються України. Виділіть ключові повідомлення, аргументи та техніки, які можуть використовуватися для маніпулювання громадською думкою. Визначте, які факти перекручені або вигадані, і як це може вплинути на сприйняття України та її союзників.
- Систематизація інформації:
- Отримані результати розмістіть у таблиці або базі даних з такими колонками: Дата, Вид медіа, Тип контенту, Основні теми, Прямі цитати, Висновки щодо використання пропагандистських технік.

Критичне мислення:

- Напишіть аналітичний звіт, в якому обґрунтуйте, чи “П... П...” може вважатися інструментом російської пропаганди чи ні. Використовуйте зібрані докази та аналіз для підтвердження своїх тверджень.

Презентація результатів:

- Підготуйте презентацію результатів свого дослідження для представлення в класі. Включіть основні висновки, методи аналізу та рекомендації щодо поліпшення інформаційної обізнаності та протидії пропаганді.

Очікувані результати навчання:

Навчитися ідентифікувати джерела дезінформації та аналізувати інформаційні кампанії. Отримати навички критичного мислення для оцінки достовірності інформації та розуміння того, як пропаганда може впливати на громадську думку та міжнародні відносини.

1. Знання

Запам'ятовування даних: ідентифікувати базові елементи дезінформації, пропаганди та маніпуляцій. Студенти дізнаються про “П... П...” та її діяльність, зокрема його роль як можливого агента інформаційної війни.

2. Розуміння

Інтерпретація матеріалу: студенти вивчать, як ідентифіковані дезінформаційні стратегії можуть впливати на громадську думку та політичні настрої, особливо щодо України і її союзників.

3. Застосування

Використання знань в практичних ситуаціях: застосування методів критичного аналізу для оцінки відео та текстових матеріалів, розшифровуючи основні меседжі та оцінюючи їхні потенційні результати.

4. Аналіз

Розділення інформації на частини для детального розгляду: аналіз виступів та публікацій “П... П...”, виявляючи приховані меседжі та зв'язки з проросійськими націоналістичними рухами. Студенти зосередяться на використанні пропагандистських технік.

5. Синтез

Створення нових ідей та інформаційних структур: студенти створять базу даних чи таблицю, де систематизують зібрану інформацію, з категоріями як дата, тип медіа, основні теми, цитати та використання пропагандистських технік.

6. Оцінка

Критична оцінка та обґрунтування висновків: на основі аналітичного звіту студенти обґрунтують, чи вважати “П... П...” інструментом російської пропаганди. Вони використають зібрані докази для підтвердження своїх аргументів.

Практична робота 3. Аналіз інформаційної війни: російська пропаганда проти України в контексті геополітики США

Мета:

Розкрити та аналізувати стратегії та тактики інформаційної війни, які використовували російські політтехнологи для підризу підтримки України в США, а також визначити їх вплив на громадську думку і політичні рішення в Сполучених Штатах. Студенти дослідять, як такі інформаційні кампанії корелюють з геополітичними цілями Росії, і розроблять стратегії для протидії таким впливам.

ЗМІСТ РОБОТИ

Аналіз статті Belton, C., & Menn, J. (2024, April 8). Russia propaganda US Ukraine. The Washington Post. Retrieved April 9, 2024, from <https://www.washingtonpost.com/world/2024/04/08/russia-propaganda-us-ukraine/>
Текст статті з перекладом українською (посилання на документ TEAMS, доступно лише для студентів, що вивчають цей курс) https://volnu.sharepoint.com/:w/s/-952/EY1Z5JuyJ3JFmROPdjeiq9MB_LAKR1zehdnsS3N5ieuS9A?e=mQpUoq :

Теоретичні завдання

- Основні стратегії та тактики: Які основні стратегії та тактики були використані російськими політтехнологами для підризу підтримки України в США? Наведіть приклади зі статті.
- Цілі пропаганди: Які основні цілі пропагандистської кампанії були визначені російськими стратегами? Як ці цілі корелюють із загальними геополітичними цілями Росії?
- Вплив на громадську думку та політику: Як російська пропаганда могла вплинути на громадську думку та політичні рішення в США? Чи є докази того, що вона мала вагомий вплив?
- Етичні аспекти інформаційних операцій: Які етичні питання виникають у контексті ведення інформаційних воєн? Обговоріть на прикладі згаданих у статті подій.

Практичні завдання

- Розробка контр-стратегії: Придумайте контр-стратегію, яку могли б використовувати уряд США або України для протидії російській пропагандистській кампанії. Зверніть увагу на методи верифікації інформації, просвітницькі кампанії, та інші можливі засоби.
- Аналіз сценаріїв: Напишіть сценарій для інформаційної кампанії, яка б використовувала техніки та стратегії подібні до описаних у статті, але для позитивної мети, наприклад, збільшення обізнаності про права людини.
- Критичний аналіз джерел: Виберіть один із пропагандистських постів або новин, описаних у статті, та проведіть детальний критичний аналіз його змісту, структури та впливу на аудиторію.

Очікувані результати навчання:

1. Знання

Запам'ятовування інформації: ідентифікувати та відтворювати ключові стратегії, тактики та цілі російської пропагандистської кампанії в контексті геополітичної взаємодії з США і Україною.

2. Розуміння

Тлумачення матеріалу: здатність пояснювати, як російська пропаганда впливає на громадську думку та політичні рішення в США, та встановлювати зв'язки між пропагандистськими стратегіями та їхніми геополітичними цілями.

3. Застосування

Використання інформації в нових ситуаціях: розробка контр-стратегії для протидії російській пропаганді, використовуючи методи верифікації інформації та просвітницькі кампанії.

4. Аналіз

Розчленування інформації на частини: детальний аналіз пропагандистських повідомлень, розглядаючи їхній зміст, структуру та вплив на аудиторію, та визначення прихованих мотивів та цілей.

5. Синтез

Комбінування елементів у нову структуру: створення сценаріїв для інформаційних кампаній, що використовують техніки, аналогічні до описаних у статті, для позитивних цілей, зокрема підвищення обізнаності про права людини.

6. Оцінка

Оцінка матеріалу за певними критеріями: оцінка ефективності пропагандистських кампаній та їхній етичний аспект, використовуючи критичне мислення для аналізу і визначення найбільш ефективних засобів ведення інформаційної війни та протидії їй.

Практична робота 4. Аналіз методів російської інформаційної війни на історичних прикладах

Мета:

Розвинути навички аналізу і розуміння методів інформаційної війни, вдосконалених Росією, та розробити стратегії критичного мислення для протидії дезінформації.

ЗМІСТ РОБОТИ

Аналіз фільму "Operation InfeKtion: How Russia Perfected the Art of War"

Масштабною дезінформаційною операцією КДБ була Операція "Інфекція". Під час її проведення Кремль підкупив індійське газетне видання на публікацію псевдо-наукової статті, яка звинувачувала Штати в розробці та розповсюдженні СНІДу. Дана новина швидко розповсюдилася по країнах третього світу, аж поки не дійшла (в 1987 році) до Штатів особисто. Цю дезінформацію змогли розвінчати добровільні детективи, які дослідили та спростували інформацію з цієї новини, але навіть так, дана дезінформаційна операція змогла вплинути на відношення країн третього світу та громадськості Штатів до владних органи США.

Завдання:

- Перегляньте документальний фільм "Operation InfeKtion: How Russia Perfected the Art of War" (Produced by The New York Times, 2018). https://www.youtube.com/watch?si=GsiOgjoifKmBCSJ8H&classId=85b58698-f3f6-4fc4-baea-24163623d5f7&assignmentId=7bb224ff-dea6-4555-85c9-bcd57c9693c9&v=tR_6dibpDfo&feature=youtu.be
- Зверніть увагу на історичні приклади інформаційних воєн, особливо на "Операцію Денвер", де Росія звинуватила США у створенні ВІЛ/СНІД.
- Опишіть ключові стратегії дезінформації, використані у фільмі.
- Включіть опис методів такі як створення фейкових новин, експлуатація соціальних розколів, використання "корисних ідіотів", та приховування джерел інформації.
- Складіть таблицю "Методи інформаційної війни". Таблиця повинна містити наступні колонки: Метод, Опис, Цілі, Вплив на аудиторію, Приклади з фільму. Заповніть таблицю відомостями про кожен метод, використовуючи інформацію з фільму та ваш власний аналіз.

Форма таблиці для завдання

Метод	Опис	Цілі	Вплив на аудиторію	Приклади з фільму
Створення фейкових новин	Розповсюдження неправдивих інформацій для збурення громадськості	Маніпулювати громадською думкою	Збільшення недовіри	"Операція Денвер" щодо ВІЛ/СНІД
Використання корисних ідіотів	Залучення невідомої осіб для поширення дезінформації	Поширити дезінформацію ширше	Створення переконливості	Згадування у фільмі про використання міжнародних активістів
---	---	---	---	---

- Проаналізуйте правила підготовки активних заходів російськими спецслужбами. Обдумайте сучасне застосування виявлених методів.

Етап підготовки	Назва етапу	Опис етапу
1 етап	Пошук розколів в суспільстві	Пошук та підкреслення невдоволення серед населення з ряду причин, штучне збільшення даної проблеми, для створення кризової ситуації. Передбачається використання розколу в політичній, економічній, демографічній, соціальній, релігійній, мовній, регіональній сфері для залучення більшої кількості населення для створення кризи.
2 етап	Створення "великої" брехні	Власноруч створити дезінформацію, яка буде виглядати настільки обурливо, що ніхто не повірить що вона вигадана. Створити "кричущу" інформацію, для того щоб змусити людей повірити в це.
3 етап	Додавання "зерна правди"	Додати до дезінформації трохи правдивих фактів чи подій з реальності, щоб придати їй "правдивості".

4 етап	Приховування своїх слідів	Для того, щоб дезінформацію відразу ж не викрили, потрібно приховати свою участь в її створенні. Наприклад, скористатися нейтральними джерелами для її розповсюдження.
5 етап	Використання "корисного ідіота"	Знайти особу, яка повірить або піддається впливам дезінформації та понесе її далі у маси. Найкращі претенденти на цю роль - політичні діячі, вчені або просто відомі люди, здатні впливати на думку суспільства.
6 етап	Заперечення своєї участі	В випадку висунення звинувачень заперечувати свою причетність до створення дезінформації.
7 етап	"Гра в довгу"	Бути готовим вкладати ресурси в дезінформаційну операцію впродовж років, допоки вона не окупиться. Накопичення цих дезінформаційних операцій надасть додатковий вплив на політику цієї держави.

- Обговоріть, як ці стратегії можуть використовуватися в сучасних конфліктах та політичних кампаніях, особливо звернувши увагу на вплив соціальних мереж.
- Розробіть візуальні схеми, що ілюструють зв'язки між методами.
- Використовуйте діаграми для показу взаємозв'язків між тактиками, використаними в фільмі, та їх впливом на громадську думку.
- Приклад візуальної схеми для завдання 5: Створіть інфографіку, яка відображає ланцюжок від "Створення фейкових новин" до "Впливу на вибори", включаючи міжетапні зв'язки як "Використання корисних ідіотів" для збільшення досягнення аудиторії та "Приховування джерел", щоб уникнути розкриття.
- Підготуйтеся до презентації результатів вашого аналізу.
- Включіть основні висновки, методи аналізу, та рекомендації щодо покращення інформаційної обізнаності та стратегії протидії дезінформації.
- Обговоріть можливості застосування вашої роботи в реальних умовах.
- Запропонуйте, як урядові та недержавні організації можуть використовувати ваш аналіз для формування стратегій протидії інформаційним загрозам.

Очікувані результати навчання:

1. Знання

Запам'ятовування даних: студенти здобудуть фактичні знання про історичні методи інформаційної війни, які були представлені у фільмі, включаючи особливості та приклади оперативних заходів.

2. Розуміння

Інтерпретація матеріалу: розуміти, як історичні дезінформаційні кампанії впливають на сучасні методи пропаганди, описувати ці взаємозв'язки та їхній вплив на громадську думку.

3. Застосування

Використання знань в практичних ситуаціях: студенти застосують отримані знання для аналізу поточних новин та статей, виявляючи потенційні методи дезінформації та маніпуляції, порівнюючи їх з історичними методами, представленими в фільмі.

4. Аналіз

Розділення інформації на частини для детального розгляду: студенти проаналізують структуру дезінформаційних кампаній, розглянутих у фільмі, та оцінять ефективність різних методів у різних контекстах.

5. Синтез

Створення нових ідей та інформаційних структур: студенти розроблять комплексні стратегії протидії дезінформації, використовуючи аналітичні навички для створення ефективних інформаційних кампаній, що спрямовані на покращення обізнаності та критичного мислення.

6. Оцінка

Критична оцінка та обґрунтування висновків: студенти оцінять запропоновані стратегії протидії на основі їх можливостей мінімізувати вплив дезінформації та ефективності у реальних умовах. Вони також критично оцінять свої власні висновки та методи дослідження.

Практична робота 5. Аналіз інформаційних операцій в контексті геополітичних конфліктів

Мета:

Розвинути навички аналізу, розуміння і критичної оцінки інформаційних операцій на міжнародній арені, особливо в контексті протистояння російській агресії та її можливій причетності до подій в інших конфліктних зонах, як наприклад в Ізраїлі.

Інформація до завдання

У ніч з 17 на 18 жовтня 2023 року декілька світових ЗМІ, зокрема Al Jazeera та The New York Times, опублікували новину про удар ізраїльськими збройними силами по госпіталю Аль-Ахлі в секторі Гази. За даними Міністерства охорони здоров'я Гази, внаслідок атаки загинуло щонайменше 500 осіб. Ситуацію ускладнювало те, що жодна зі сторін конфлікту не могла надати точних доказів щодо винуватця атаки. Первинний аналіз уламків ракети та місця подій вказував на можливість, що удар міг бути завданий самою організацією ХАМАС, але ця інформація не була підтверджена на момент розголосу.

Світові держави та організації, включно з США, Китаєм, Великою Британією, Канадою, Францією, Росією, ЄС та ООН, висловили співчуття, але утримались від прямого звинувачення будь-якої сторони, очікуючи результатів розслідування. Натомість Іран, Туреччина, Катар, Саудівська Аравія, Сирія, Ірак, Хезболла, Бразилія та Африканський Союз засудили Ізраїль за цю атаку. Іран та деякі інші країни також звинуватили США у підтримці ізраїльських дій.

Масові протести відбулися по всьому світу, особливо засуджувались дії Ізраїлю. У Лондоні відбувся великий мітинг, на якому зібралося близько 100,000 учасників. Протести також проходили в Туреччині, Тунісі, Йорданії, Данії, Швеції, Італії, Франції, США, Німеччині, Індії та Новій Зеландії. В Європі сталися акції, під час яких місця проживання євреїв позначались зіркою Давида, а в Дагестані місцеве населення намагалося знайти громадян Ізраїлю.

Ця новина стала приводом для нової хвилі антиізраїльських настроїв у світі та спричинила збільшення напруженості у міжнародних відносинах.

Завдання

- Виконайте перегляд документальних матеріалів про інцидент з бомбардуванням госпіталю в Секторі Гази. Опишіть ситуацію, що склалася станом у зв'язку із загостренням антиізраїльських і антисемітських настроїв у світі з приводу поширення новини про бомбардування госпіталю в Секторі Гази 18 жовтня 2023 р.. Зверніть увагу на деталі подій, зокрема на заяви та дії російських ЗМІ та уряду.
- Виконайте добірку й аналіз новин провідних світових медіа із цього приводу. Опишіть деталізовано ситуацію з бомбардуванням, включаючи реакції міжнародних організацій, національних урядів, і ролі російських ЗМІ у формуванні наративів щодо цих подій.
- Проаналізуйте новинні звіти та оцініть, як зображення цієї події в ЗМІ могло вплинути на міжнародні відносини, звертаючи особливу увагу на потенційну користь для Росії в контексті її конфлікту з Україною. Ідентифікуйте незгодженості у звітах про події. Установіть імовірних бенефіціарів такого розвитку подій серед міжнародних акторів.
- Критично оцініть потенційні вигоди для Росії від збільшення напруженості в Ізраїлі. Аргументуйте, чи могла Росія сприяти ескалації конфлікту в Ізраїлі для зниження міжнародної підтримки України. Оцініть, чи могла Росія мати користь від ескалації ситуації в Ізраїлі, щоб відволікти увагу від своєї агресії в Україні.
- Створіть таблицю або схему, що інтегрує різні інформаційні потоки: джерело, ставлення до Ізраїлю, реакція на звинувачення, інформаційна стратегія Росії щодо своїх акцій в Україні та Ізраїлі.
- Здійсніть добірку аналогічних ситуацій, наприклад з історії конфлікту в Україні, починаючи з 2014 р.
- На основі проведених аналогій спрогнозуйте розвиток ситуації у короткостроковій перспективі й установіть ймовірні стратегічні цілі зацікавлених сторін.
- Які висновки має зробити Україна з погляду досягнення зовнішньополітичних цілей?
- Підготуйте презентацію, де представите результати своєї роботи. Включіть аналіз впливу Росії на міжнародну спільноту через інформаційні кампанії в інших регіонах, зокрема в Ізраїлі, та можливі заходи протидії.

Джерела інформації

Для виконання завдання рекомендується використовувати такі джерела інформації:

Джерела Новин

- BBC News - для загального огляду подій та реакцій міжнародної спільноти - [BBC News](#)
- Al Jazeera English - для отримання деталей з точки зору арабського світу та додаткових коментарів від палестинських представників - [Al Jazeera](#)
- The New York Times - для аналізу американської перспективи та додаткових міжнародних аналізів - [The New York Times](#)
- The Guardian - для огляду європейських реакцій та британської точки зору на конфлікт - [The Guardian](#)
- Медуза - незалежне медіа, що виходить у Латвії російською мовою, відоме своїми аналітичними статтями - [Meduza](#)

Аналітичні ресурси

- Council on Foreign Relations (CFR) - для розуміння геополітичного контексту та аналізу зовнішньополітичних стратегій - [CFR](#)
- Human Rights Watch - для детальних звітів про порушення прав людини в контексті бомбардування та інших інцидентів в регіоні - [Human Rights Watch](#)

Наукові публікації та Дослідження

- JSTOR або Google Scholar - для пошуку академічних статей про інформаційні війни, роль ЗМІ в конфліктах, та історичні аналогії - [JSTOR](#), [Google Scholar](#)

Агрегатор [Google News Search](#) допоможе в пошуку тем та новин, які були актуальними в той проміжок часу, який вас цікавить. Як відправну точку для пошуку зв'язків між політичними та медійними подіями й поширенням фейків використовуйте графічний таймлайн.

Якщо деякі з матеріалів більше не доступні в онлайні, доцільно користуватися сервісом [WayBack Machine](#).

Очікувані результати навчання

- *Знання*

Запам'ятовування даних: студенти здобудуть фактичні знання про подію бомбардування госпіталю в Секторі Гази, включаючи основні деталі атаки, залучених акторів і реакцію міжнародної спільноти. Вони ознайомляться з різними джерелами звітів, включаючи міжнародні новини та аналізи від правозахисних організацій.

- *Розуміння*

Інтерпретація матеріалу: студенти навчаться ідентифікувати та інтерпретувати заяви та дії, зокрема російських ЗМІ та уряду, в контексті їх впливу на міжнародні наративи. Вони зможуть описати, як інформаційна стратегія різних держав, включаючи Росію, може впливати на глобальну політичну ситуацію відповідно до їхніх геополітичних цілей.

- *Застосування*

Аналіз впливу: застосування навичок критичного аналізу для оцінки того, як зображення події в медіа могло вплинути на міжнародні відносини. Використання методики аналітичної роботи для виявлення неузгодженостей в новинних звітах і ідентифікації можливих бенефіціарів на міжнародній арені.

- *Аналіз*

Критичне оцінювання: студенти розглянуть, чи могла Росія використовувати ескалацію конфлікту в Ізраїлі як спосіб відволікання уваги від своєї військової агресії в Україні. Вони оцінять докази та аргументи, розглядаючи потенційні стратегічні вигоди для Росії і інших міжнародних акторів.

- *Синтез*

Інтеграція знань: студенти створять таблицю або схему, яка інтегрує інформаційні потоки від різних джерел, аналізуючи ставлення до Ізраїлю, реакції на звинувачення, і інформаційну стратегію Росії в контексті її дій в Україні та Ізраїлі.

- *Оцінка*

Оцінка стратегій і висновків: студенти представлять роботу в формі презентації, де критично оцінять вплив Росії на міжнародну спільноту через її інформаційні кампанії. Вони визначать можливі заходи протидії, обґрунтують їх необхідність та ефективність.

Практична робота 6. Комплексний аналіз системи активних заходів: методи, імплементація та етичні виклики

Мета роботи

Метою цієї роботи є всебічне дослідження механізмів організації та проведення активних заходів у Росії, з акцентом на їхній структурі, методології, а також потенційних етичних і правових наслідках. Робота передбачає аналіз актуальних кейсів, розробку стратегічних відповідей, критичний огляд їх використання на міжнародній арені та оцінку соціальних і політичних ризиків, пов'язаних із застосуванням таких методів. Результати дослідження мають забезпечити студентам-міжнародникам глибоке зрозуміти впливу інформаційно-психологічних операцій на геополітичну ривалізацію, а також підготувати їх до ефективної аналітичної та практичної діяльності у цій сфері.

Інформація до завдання

Активні заходи є специфічною практикою, що розвивалася та використовувалася радянськими, а згодом і російськими спецслужбами, як інструмент геополітичної впливовості без відкритого застосування військової сили. Ця стратегія охоплює широкий спектр дій, включаючи пропаганду, психологічний вплив, дезінформацію, та підтримку збройних повстанців або сепаратистських рухів із метою дестабілізації інших держав або досягнення стратегічних переваг. Це спеціалізовані операції, що включають комплекс таємних інформаційно-психологічних утручань, спрямованих на вплив на політичні, економічні та соціальні процеси в інших країнах для досягнення зовнішньополітичних цілей Росії.

У активних заходах системно задіяні органи безпеки, розвідки й закордонних справ. ФСБ та Служба зовнішньої розвідки (СВР) виконують збір інформації та розробку операцій за кордоном, Головне розвідувальне управління (ГРУ) веде військову розвідку і проводить спеціалізовані військові операції, Міністерство закордонних справ використовує дипломатичні канали для розповсюдження впливу та легітимізації діяльності Росії на міжнародній арені.

Прикладами такої діяльності є втручання в виборчі процеси за допомогою кібератак та медійних кампаній, спрямованих на зміну громадської думки та виборчих результатів в західних країнах, підтримка сепаратистських рухів, фінансування й військова підтримка збройних груп у країнах, які Росія розглядає як свою сферу впливу, для дестабілізації цих держав.

Цей матеріал має на меті підготувати студентів до глибокого аналізу механізмів, стратегій та реалізації активних заходів Росії, щоб вони могли ефективно їм протидіяти й належно відповідати на виклики, які ці активні заходи ставлять перед міжнародною спільнотою.

Основне джерело:

Galeotti, M. (2021). Active measures: Russia's covert global reach. У G. P. Herd (Ed.), *Russia's Global Reach: A Security and Statecraft Assessment* (Chapter 14). The George C. Marshall European Center for Security Studies. <https://www.marshallcenter.org/en/publications/marshall-center-books/russias-global-reach-security-and-statecraft-assessment/chapter-14-active-measures-russias-covert-global-reach>

Завдання

Систематизація організації активних заходів у Росії

Необхідно проаналізувати текст статті та оформити таблицю, що представляє систему організації активних заходів у Росії. Таблиця має включати відомості про ключові органи, їхні функції, засоби реалізації, та приклади конкретних операцій, якщо такі згадуються у статті.

Форма таблиці для завдання

Орган	Функції	Засоби реалізації	Приклади операцій
Назва органу або установи, задіяної у активних заходах	Основні функції цього органу у контексті активних заходів	Інструменти та методи, які використовуються для проведення операцій	Конкретні приклади активних заходів, в яких було задіяно цей орган

Аналіз актуального кейсу

Виберіть один із сучасних випадків активних заходів, згаданих у статті, і проаналізуйте його, використовуючи наведені у статті концепції. Визначте цілі, методи, залучені засоби масової інформації та вплив цих заходів на міжнародні відносини.

Форма для виконання завдання

Кейс (назва): Короткий опис події.

Цілі заходу: Що намагалася досягти сторона, яка ініціювала заходи.

Використані методи: Опис методів інформаційного впливу.

Залучені ЗМІ: Які медіа були залучені або використані.

Вплив на міжнародні відносини: Конкретні наслідки для міжнародних відносин.

Розробка відповіді

На основі проведеного й представленого вище аналізу сформулюйте стратегічний план відповіді для уряду країни, який би мінімізував негативний вплив подібних інформаційних операцій.

Форма для виконання завдання

Вид загрози: Який тип інформаційної загрози аналізується.

Цільова аудиторія: Кому може бути спрямований вплив.

Пропоновані заходи: Перелік стратегічних ініціатив та заходів.

Ресурси: Які ресурси необхідні для реалізації цих заходів.

Очікувані результати: Які позитивні зміни очікуються від впровадження стратегії.

Критичне мислення

Обговоріть потенційні етичні та правові проблеми, які можуть виникнути при застосуванні активних заходів. Використовуйте додаткові джерела для підтвердження вашого аналізу.

Форма для виконання завдання

Спільна тема: Виберіть одну або кілька спірних тем.

Етичні дилеми: Які етичні проблеми пов'язані з цими заходами?

Правові питання: Які законодавчі проблеми можуть виникнути?

Можливі рішення: Як можна вирішити ці проблеми?

Джерела інформації: Перелік використаних джерел для аналізу.

Очікувані результати навчання

- *Знання*

Запам'ятовування даних: студенти здобудуть фактичні знання про систему активних заходів Росії, включаючи органи, відповідальні за їх імплементацію, ключові методи впливу, та види операцій, що вони виконують. Ознайомлення з основними та додатковими джерелами інформації дозволить глибше зрозуміти структуру та функції залучених організацій.

- *Розуміння*

Інтерпретація матеріалу: студенти навчатимуться аналізувати та інтерпретувати дії Росії у контексті активних заходів, розуміючи їх цілі та наслідки для міжнародної арени. Вони описуватимуть, як різні стратегії активних заходів впливають на міжнародні відносини та внутрішньополітичні процеси в інших країнах.

- *Застосування*

Аналіз впливу: студенти застосують набуті теоретичні знання для оцінки конкретних кейсів активних заходів. Вони використають аналітичні навички для визначення, як конкретні операції вплинули на політичний ландшафт цільових країн, та які стратегічні цілі могли бути досягнуті.

- *Аналіз*

Критичне оцінювання: студенти дослідять, як активні заходи інтегруються у ширшу стратегію російської зовнішньої політики. Вони аналізуватимуть різні джерела та види даних для оцінки ефективності та етичних аспектів цих заходів.

- *Синтез*

Інтеграція знань: студенти створять комплексні схеми, що демонструють взаємозв'язки між різними аспектами активних заходів, включаючи їх планування, виконання та вплив. Це допоможе їм краще зрозуміти, як інформаційні операції координуються і впливають на міжнародні події.

- *Оцінка*

Оцінка стратегій і висновків: студенти представлять свої знахідки у форматі доповідей або презентацій, де критично оцінять роль і вплив Росії через її активні заходи. Вони обговорять потенційні контрзаходи та стратегії відповіді, які могли б пом'якшити або нейтралізувати цей вплив.

Практична робота 7. Ідентифікація операцій впливу

Мета роботи

Ідентифікація операцій впливу на основі аналізу новинної статті та експертних коментарів у контексті можливих стратегічних цілей Російської Федерації відносно України. Студентам необхідно зосередити увагу на змісті публікації та оцінити, яку роль може відігравати ця інформація у вищезазначених процесах. Завдання включає аналіз джерел, контексту публікації, біографічних даних експертів, а також потенційних мотивів і цілей їх висловлювань. Ця робота дає змогу студентам розвинути навички критичного аналізу медіа, зрозуміти складність інформаційних війн та впливу публічних заяв на політичну атмосферу між державами.

Агент впливу — особа, яка здійснює поширення ідей будь-якої організації серед людей, які до цієї організації не належать. У політиці агенти впливу зазвичай просувають інтереси іноземних держав, країн, політичних партій та організацій (Вікіпедія).

Завдання

Аналіз новинної статті

Аналіз контексту новин (оцінка ситуації, що передувала публікації, визначення потенційного впливу цієї новини на громадську думку та міжнародні відносини).

Дослідження експертів (аналіз біографій та фахового досвіду, інституційної афіліації та історії їх професійної діяльності, оцінка можливих зв'язків їхніх висловлювань з політичними або науковими групами впливу).

Оцінка стратегічних цілей згаданих у новині подій (вивчення потенційних мотивів російських навчань з тактичною ядерною зброєю та можливих наслідків для глобальної безпеки).

Критичний аналіз публікації (оцінка достовірності інформації, визначення можливого упередження або цілей пропаганди, з'ясування впливу публікації на громадську думку та міжнародні відносини).

Інформація до завдання

6 травня 2024 російський генеральний штаб за дорученням Путіна розпочав підготовку навчань «з ракетними з'єднаннями Південного військового округу із залученням авіації, а також сил Військово-Морського флоту» (Радіо Свобода. (2024, May 6). Росія анонсує навчання із застосування тактичної ядерної зброї. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/news-rosiia-navchannia-taktychna-iaderna-zbroya/32935042.html>)

У зв'язку із цим проаналізуйте текст новинної статті “Що означають заяви Росії про навчання з тактичною ядерною зброєю У Москві відповіли на заяви Заходу про можливе введення військ в Україну”, опублікованої 6 травня 2024 року в російському виданні РБК¹:

[Текст статті](#)² (доступно лише для студентів, котрі виконують завдання).

Зробіть висновки про мету цієї публікації в аспекті повномасштабного військового вторгнення РФ в Україну і стратегічних цілей Росії.

1. Проаналізуйте інформацію про експертів (Ніколай Соков і Павел Подвір), на судження яких посилається автор статті.

У процесі аналізу врахуйте біографічні дані, інституції афіліації, локацію і регіон перебування, попередню медійну активність.

Наприклад щодо Н. Сокова (Nikolai Sokov) - закінчив історичний факультет Московського державного університету в 1981 році (поцікавтеся що це за заклад і кого він готував), у 1981-86 працював в Інституті США і Канади (з'ясуйте підпорядкування й реноме цього закладу) та Інституті світового господарства і міжнародних відносин (1985-87), з 1987 по 1992 рр. працював у Міністерстві закордонних справ СРСР/Російської Федерації (дізнайтеся про те хто і як міг зробити таку кар'єру). У 1986 році йому присуджено науковий ступінь кандидата історичних наук. Був аспірантом Мічиганського університету в Енн-Арбор між 1992 і 1996 роками (що може означати цей “поворот” у кар'єрі спеціаліста з таким бекґраундом, а в 1996 році отримав ступінь доктора філософії з політичних наук. Сьогодні - старший науковий співробітник у Віденському центрі роззброєння та нерозповсюдження (The Vienna Center for Disarmament and Non-Proliferation, VCDNP - <https://vcdnp.org/>) (чому він міг опинитися у Відні в такому закладі). У цьому контексті дослідіть діяльність The Vienna Center for

¹ Група РБК або РосБізнесКонсалтинг — російська медіагрупа зі штаб-квартирою в Москві.

² <https://volnu.sharepoint.com/:w:/s/-952/EenGUZ3Vc9HvYcQC1ot5IBqy-8vL1zb4S5Gvop3sKO-w?e=i8mqL3>

Disarmament and Non-Proliferation, VCDNP із точки зору відповідності/невідповідності російським інтересам. Урахуйте характер локації Н. Сокова, вивчивши матеріали статей:

- *Відень, гніздо шпигунів: Чому Австрія досі є центром шпигунства - Bell, B. (2018, November 17). Vienna, nest of spies: Why Austria is still centre for espionage. BBC News, Vienna. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/uk-46228163>*
- *Австрію сколихнув масштабний російський шпигунський скандал - Chastand, J.-B. (2024, April 12). Austria rocked by massive Russian spying scandal. Le Monde. Retrieved from https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/04/12/austria-rocked-by-massive-russian-spying-scandal_6668207_4.html*

2. Виділіть основні меседжі, зроблені експертами їх зв'язок з російською стратегією і цілі впливу на аудиторію.

Заповніть таблицю

№	Основний меседж статті	Зв'язок з російською стратегією	Ціль впливу на аудиторію
1	Росія проведе навчання з відпрацювання застосування тактичної ядерної зброї у відповідь на заяву Заходу.	Демонстрація сили та боєготовності у відповідь на потенційні загрози від Заходу, зокрема щодо введення військ в Україну.	Внутрішня: Зміцнення національного патріотизму та підтримка серед населення Росії. Міжнародна: Створення образу рішучості та стримування, наголос на готовності використати ядерну зброю для захисту своїх інтересів.
2			
3			
...

Інструкції

Виберіть ключові меседжі. Прочитайте статтю та визначте основні меседжі, які висвітлені у тексті. Це можуть бути заяви, аргументи, або основні ідеї.

Аналізуйте зв'язок зі стратегією. Для кожного меседжу проаналізуйте, як він вписується в загальну стратегію Росії, особливо у контексті військових і політичних цілей у відносинах з Україною та Заходом.

Оцініть ціль впливу на аудиторію. Опишіть, який вплив цей меседж може мати на аудиторію. Зверніть увагу на можливі цілі впливу на міжнародну політичну сцену або внутрішню громадську думку в Росії.

3. Зробіть висновки - яку головну мету могли мати "експерти", виступаючи із судженням в аналізованій статті з РБК? Опишіть та аргументуйте.

Чи є публікація проаналізованої статті є елементом російської операції впливу?

1. *Визначте стратегічні цілі Росії, які можна вивести з контексту статті.* Проаналізуйте, які стратегічні цілі можна визначити на основі заяв Росії та інших елементів, згаданих у статті, таких як тактичні ядерні навчання та реакція на можливе введення військ у Україну.
2. *Опишіть, як публікація відображає використання інформаційних операцій для досягнення цих цілей.* Слід розглянути, як Росія використовує інформацію як засіб впливу на міжнародну спільноту та внутрішню аудиторію.
3. *Аналізуйте роль і потенційний вплив згаданих у статті експертів.* Визначте, чи можуть ці експерти вважатися агентами впливу Росії. Дослідіть їхні позиції, цитати у статті та можливу роль у формуванні громадської думки або міжнародної політики.
4. *Оцініть можливі наслідки тактичних ядерних навчань для регіональної та глобальної стабільності.* Обговоріть можливий вплив таких навчань на стабільність в регіоні та реакцію міжнародної спільноти, особливо в контексті заяв західних країн.
5. *Розробіть презентацію з вашими висновками.* Підготуйте презентацію, яка підсумує ваш аналіз статті, включаючи стратегічні цілі Росії, використання інформаційних операцій, роль експертів, та наслідки ядерних навчань.

Додаткові матеріали

- <https://vcdnp.org/expert/dr-nikolai-sokov/>

- <https://unidir.org/people/pavel-podvig/>
- Goncharenko, R. (2024, May 7). *Would Russia really attack Ukraine with nuclear weapons?* Deutsche Welle. Retrieved from <https://www.dw.com/en/would-russia-really-attack-ukraine-with-nuclear-weapons/a-69020821>
- Euronews. (2022, October 6). *Решится ли Москва на ядерный удар?* Retrieved from <https://ru.euronews.com/2022/10/06/russia-nuclear-weapons-itw>

Очікувані результати навчання

- *Знання*

Студенти здобудуть фактичні знання про методи і тактики ведення інформаційних війн, включаючи визначення основних акторів, які беруть участь у цих процесах, та розуміння основних методів впливу, які вони застосовують. Знання про ключові аспекти використання тактичної ядерної зброї допоможе студентам глибше осягнути потенційні загрози та виклики для глобальної безпеки.

- *Розуміння*

Студенти навчатимуться розпізнавати та інтерпретувати стратегії інформаційних війн, аналізуючи їх можливі цілі та наслідки. Вони зможуть обґрунтовано пояснити, як подібні операції впливають на міжнародні відносини та внутрішньополітичні процеси країн, які стають мішенями таких атак.

- *Застосування*

Студенти використають здобуті знання для практичного аналізу конкретних випадків інформаційних операцій, оцінюючи їх вплив на стабільність і політичні процеси в різних країнах. Це передбачає вміння ідентифікувати успішні та неефективні елементи стратегій, які застосовувалися в історичних та сучасних контекстах.

- *Аналіз*

Студенти розвинути навички критичного аналізу шляхом дослідження джерел, методів та наслідків інформаційних війн. Вони оцінюватимуть, як ці операції інтегруються в загальні стратегії зовнішньої політики та оборони, а також аналізуватимуть їх етичні та правові аспекти.

- *Синтез*

На основі аналізу студенти підготують висновки, що ілюструють взаємозв'язок між різними аспектами інформаційно-психологічних операцій, що допоможе їм сформулювати цілісне розуміння їх комплексної природи.

- *Оцінка*

У підготовлених матеріалах студенти оцінять вплив інформаційно-психологічних операцій на міжнародну стабільність і внутрішню політику країн. Вони також розглянуть можливі контрзаходи, які можуть допомогти знизити ризики або пом'якшити вплив цих операцій.

Практична робота 8. Ідентифікація довірчих зв'язків ("корисних ідіотів")

Завдання:

Ідентифікація "корисного ідіота" на прикладі М... Є...

З'ясуйте й опишіть поняття довірчих зв'язків, проілюструвавши на конкретних прикладах. Можете скористатись джерелом: Wikipedia contributors. (n.d.). Useful idiot. In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved May 17, 2024, from https://en.wikipedia.org/wiki/Useful_idiot

Проаналізуйте статтю, визначивши ключові меседжі до цільової аудиторії (під час аналізу також окресліть цільову аудиторію): Episkopos, M. (2024, May 8). *A peace deal between Russia and Ukraine was possible 2 years ago — and still is today.* The Hill. <https://thehill.com/opinion/international/4651112-a-peace-deal-between-russia-and-ukraine-was-possible-two-years-ago-and-still-is-today/>

Проведіть дослідження публікацій і виступів автора розглянутої статті, зробивши це в аспекті ідентифікації його як російського агента впливу або "корисного ідіота". При цьому заповніть таблицю:

Джерело (назва і лінк)	Факт (описати коротко характеристичну ознаку)	Агент впливу (так/ні)	Довірчі зв'язки (так/ні)	Конраргумент (так/ні)

Приклади джерел для аналізу:

Episkopos, M. (n.d.). Profile page. The National Interest. Retrieved May 17, 2024, from <https://nationalinterest.org/profile/mark-episkopos>

Episkopos, M. (n.d.). Profile page. Quincy Institute. Retrieved May 17, 2024, from <https://quincyinst.org/author/mark-episkopos/>

Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine. (n.d.). How Americans Sachs, Episkopos, and Simes spread propaganda. Filter. Retrieved May 17, 2024, from <https://filter.mkip.gov.ua/en/how-americans-sachs-episkopos-and-simes-spread-propaganda/>

Для підтвердження або заперечення попередніх висновків складіть і проаналізуйте гармонограму кар'єри М... Є.... Зверніть увагу на зв'язки з людьми, діяльність яких узгоджується з російськими інтересами (наприклад Д. Саймс Wikipedia contributors. (n.d.). Дмитро Саймс. In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved May 17, 2024, from

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%BE_%D0%A1%D0%B0%D0%B9%D0%BC%D1%81)

Проект, у якому брав участь (назва, коротка характеристика проросійської діяльності й лінк	Контактна особа (+ коротка характеристика проросійської діяльності)	Характер взаємодії

Зробіть висновки щодо характеру діяльності М... Є... Запропонуйте відповідний сценарій протидії.

Додаткові теми для самостійного дослідження та аналізу

Антиісламський протест в Техасі в 2016 році

Фейсбук сторінка “Heart of Texas”, яка насправді була створена та велася росіянами, опублікувала фейкову новину щодо фінансування урядом бібліотеки в ісламському центрі в Х'юстоні, що викликало обурення у мусульманської частини населення міста, які дізналися цю новину та також зібралися на протест через іншу групу в Фейсбук, а саме “United Muslims of America”, яка також велася росіянами. Створення антимусульманських настроїв у США було однією з цілей російської дезінформаційної кампанії для дестабілізації політичної ситуації в Штатах.

Піцагейт

Теорія змови, яка активно розповсюджувалася під час президентських виборів у Штатах у 2016 році. У березні 2016 року особистий електронний запис електронної пошти Джона Подести, керівника кампанії Гіллари Клінтон, було зламано та його електронні листи містили закодовані повідомлення, які пов'язували кількох високопоставлених чиновників Демократичної партії та ресторани США з імовірною торгівлею людьми та педофілією. Одним із імовірно причетних закладів була піцерія “Comet Ping Pong” у Вашингтоні. Головною ціллю російської дезінформації була безпосередньо сама Гіллари Клінтон, кандидатка в президенти. Росіяни намагалися утворити розкол в американському суспільстві та штучно створити недовіру до Клінтон, для того, щоб на президентських виборах переміг дружній до Росії Дональд Трамп.

Фейкова новина про збиття українським винищувачем малайзійського боїнга МН-17

В листопаді 2022 року Нідерландським судом було остаточно підтверджено, що малайзійський пасажирський боїнг було збито російською ракетою комплексу “Бук” з території, яка станом на 2014 рік знаходилася під окупацією підконтрольних Росії бойовиків. Але до цього Росія активно розповсюджувала дезінформацію щодо збиття боїнга українською стороною. Російська сторона звинувачувала Україну в використанні для збиття літака винищувачів, а згодом і системи “Бук”. Цілі Росії очевидні - зменшення довіри країн світу до України та звинувачення її, для зменшення репутації України на міжнародній арені.

Створення петиції на урядовому сайті Сполучених Штатів, щодо повернення Аляски до Росії

Сама петиція, як і люди які її підписали, скоріше за все, були росіяни, які імітували бажання американців приєднати штат Аляска до Росії.

Фейкові новини щодо вибуху на хімічному заводі в Сентервіллі (Луїзіана) та за яким, нібито, стояла ІДІЛ

Як згодом з'ясувалося, новини розповсюджували російські боти серед локальних сторінок в соціальних мережах, щоб вплинути на жителів міста, а через них на весь штат загалом. Після дослідження 2015 року, за діяльністю ботів стояло російське Агентство інтернет-досліджень (також відома за назвами “фабрика тролів” та “кремлеботи”)

Тиск на Швецію щодо прийняття ісламського національного прапора

Дезінформаційна кампанія походить з веб-форуму “4chan”, відомого через фейкові новини і поширення дезінформації. Кампанія була організована з метою провокації та утворені протиріч між шведами та мігрантами-мусульманами.

Розповсюдження фейкових новин щодо смертельного витоку фосфору в американському водоспаді, в штаті Айдахо

Фейкові та непідкріплені доказами новини щодо спалаху вірусу Еболи, через біологічні дослідження Штатів у Форті Детрік

Навчально-методичне видання

Федонюк Сергій Валентинович

**Інформаційно-психологічні операції в геополітиці:
практикум для студентів-міжнародників**

Волинський національний університет імені Лесі Українки. Електронне видання